

Τα «έργα εκδίκησης» ή «τραγωδίες της εκδίκησης» (tragedies of revenge/revenge plays) ήταν εξαιρετικά δημοφιλή στην ελισαβετιανή περίοδο, αλλά και στα με- του είδους είναι η Εκδίκηση (The Spanish Tragedy) του Τόμας Κούτ και ο Άμλετ του Ουίλιαμ Σαίξπηρ.

και ανέβηκε στη σκηνή από τη δεκαετία επταετία που μά- με τον Ταιεράκνο καθόρισε πρακτικά την ραγική δομα- τουργία για αρκετά χρόνια και αναεμμένο με τις προσθήκες του Μπέν Τζόνσον παραστάθηκε περιοδικά ως το 1642. "Ενα ακόμη έργο που εντάσσεται σ αυτήν την κατηγορία είναι το The Revenger's Tragedy που αποδίδεται σήμερα στον Thomas Middleton και παρόλο που το έργο αυτό στέφεται φαντάσματος θεωρείται από άλλη άποψη ένας, κατά κάποιο τρόπο, εκσυγχρονισμός της Εκδίκησης (The Spanish Tragedy), που περιλαμβάνει λαγεία, απήγνια και διαφθορά σε μία Ιταλική αυλή.

Το είδος αυτό έλακε την καταγωγή του από τον Δεκέα τον νεότερο και συγκεκριμένα από το έργο του Θουέρς. Αν και είναι ακόμη άσφες αν τα έργα του Δεκέα παριστά- νοταν στη σκηνή ή απειργάζονταν κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους, εντούτοις οι ελισαβετιανοί, αλλά και οι μεταγε- νεστοί θεατρικοί συγγραφείς, τα ανέβαζαν στη σκηνή με μακάβρια, συχνά σκοτεινά, κωμικά και βίαια στοιχεία. "Ενα έργο εκδίκησης με βάση το μούτο του Δεκέα περιλαμβάνει: α) έναν μυστικό φόνο, συνήως του καλού ήγμένου από έναν κακό, β) την επίσκεψη του φαντάσματος του δολοφόνου και εκδίκησης τη μηχανορραφούν ο ένας κατά του άλλου, γ) την παραγματοική ή ψευδοική εκδίκηση ή κάποιου από τους δευτερευμένους και ε) μία καταστροφή που αποδεκατίζει τα πρόσωπα του δράματος, ακόμη και τον εκδίκηση.

Οι πρώτες ελισαβετιανές τραγωδίες Gorboduc (1561) και Horstes (1567) μαρτυρούν επίδραση από τον Δεκέα. Οι Άγγλοι συγγραφείς μεσω του έργου της εκδίκησης πολιτικά έφευγαν θέματα, όπως η απόλυτη έξουσία, η διαφθορά στην Αυλή και οι φαρξες.

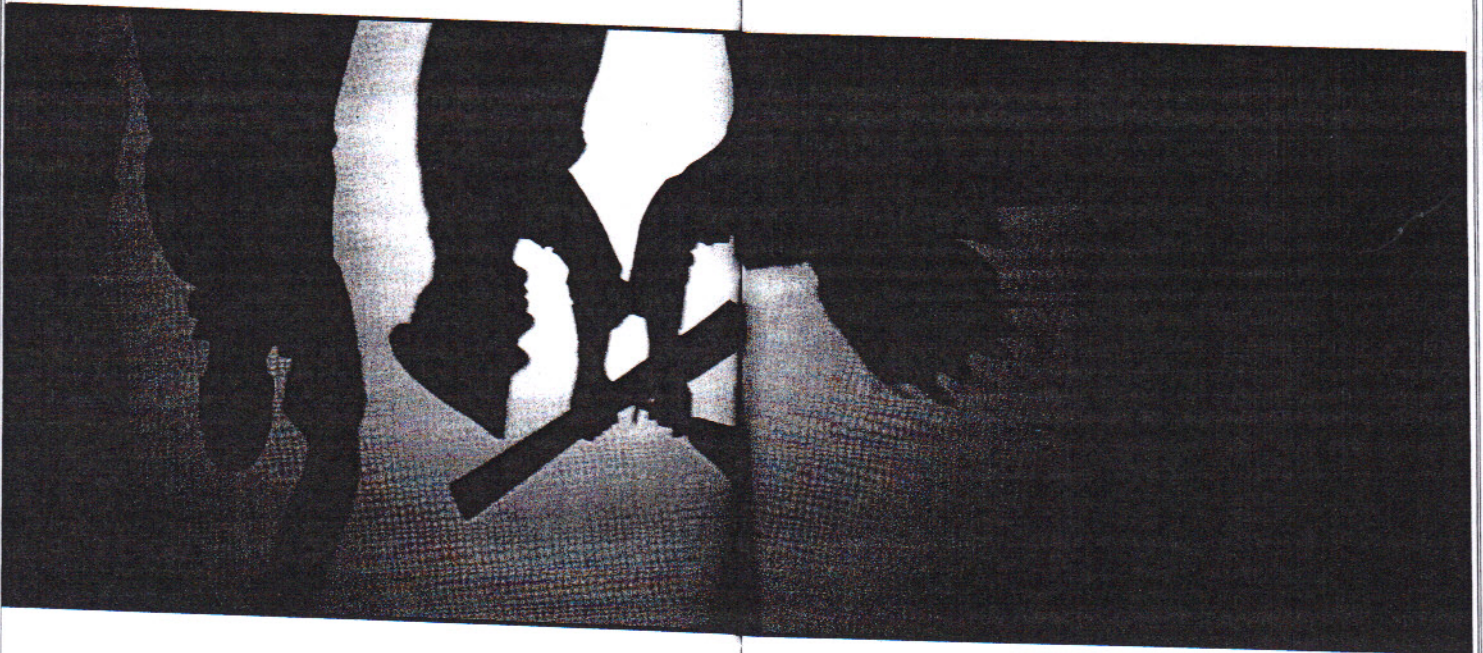
Ωστόσο η Εκδίκηση (The Spanish Tragedy) του Τόμας Κούτ αποτελεί το πρώτο σημαντικό παράδειγμα παρκής εκδίκησης στο αγγλικό δράμα. Από τη στιγμή που δημοσιεύτηκε

Εκτός από τον Άμλετ άλλα έργα του W. Shakespeare με στοι- χεία εκδίκησης είναι ο Τίτος Ανδρόνικος, ο Ιούλιος Καίσαρας και ο Μακβέθ.

Άλλες τραγωδίες εκδίκησης είναι οι: The White Devil του Τζών Λουέπιαστορ, The Changing (c. 1622) των Middleton and Rowleys, Η Δούκισσα του Μάφυ (c. 1612-14) του Τζών Λουέπιαστορ, Ο Εβραϊκός της Μάτρα του Κρίστοφερ Μάροου, The Revenger of Bussy d'Ambois (c. 1601-11) του Τζώρτζ Τόμπιαν, Hoffman, or A Revenge for a father (c. 1602) του Henry Chettle κ.ά.

K.T.

Πηγές του άρθρου:
1) Th. Kyd, The Spanish Tragedy, ed. David Bevington, Revels Student Editions, 1996.
2) Th. Kyd, The Spanish Tragedy, ed. J. R. Mulryne, New Mermaids, 19892.
3) L. Erne, Beyond The Spanish Tragedy, A Study of the Works of Thomas Kyd, The Revels Plays Companion Library, 2009.
4) Wikipedia, στο θέμα «revenge tragedy».

Lukas Erne

«Ότι ένα έργο έχει
 μια συναρπαστική και
 καλογραμμένη πρόλογη,
 συνθέτους χαρσικίους
 και ποιητική γλώσσα
 με ποιικιλία, άμεσότητα
 και άποψη σονηθώς
 θεωρείται δεδομένο
 από τους μελετητές
 που προσεγγίζουν τον
 Κυντ μετά από τον
 Σαίξπηρ. Όστόσο, όταν
 ο Κυντ ξεκινάει να
 γράφει μετά από
 τους προκατόχους του,
 τίποτα από αυτά δεν
 είχε καθιερωθεί στην
 αγγλική σκηνή.»

Πορτραίτο του Σαίξπηρ
 Βασινοπούλα (άρχες 17ου αλ.)
 National Portrait Gallery, Λονδίνο.

Ο Σαίξπηρ περισοτέρο από ποιονδήποτε άλλον συγγραφέα φαίνεται ότι επωφεληθήκε ιδιαίτερα από τα έργα του Κυντ και ειδικά στη συγγραφή των τραγωδιών του 1590. Η πρώτη του τραγωδία Τίτος Ανδρόνικος, ακούσσει στενά την ύπυθεση της Εξόκιησης. Η δεύτερη, Ρομύλος και Ιουλιέττα, έκανε αυτό που μόνο το έργο Soliman and Perseda (Σολίμαν και Περσέττα) είχε κάνει εκείνη την εποχή-τοποθέτωση μία ιστορία άγριης στο κέντρο μιας τραγωδίας. Η τρίτη του τραγωδία, Ιουλιος Καίσαρας πάλι έπαινη την ιστορία της Ρωμαϊκής ιστορίας όπως η Κορνέλια (Κορνέλια) του Κυντ και ο Βροδός του Σαίξπηρ σπουρά και τύφειναι ο αυτόν του Κυντ. Τέλος, η κίρια πηγή της τέταρτης τραγωδίας του Σαίξπηρ Άμλετ είναι αναμφισβόστα το όρυτο του Τόμας Κυντ. Η άκριβης σχέση μετξύ των δύο έργων δεν θα γίπει ποτέ λωστή. Παρολαυτά, άκόμα και χωρίς τον Άμλετ του Κυντ, η Εξόκιηση, συγγενές έργο, περιέχει πολλές όμοιότητες με τον Άμλετ του Σαίξπηρ. Όπως στον Άμλετ: υπάρχει ένα όφοντο ποτέμια και ποικιλία, με περιβέτες να πηλαίνεορόχονται. Ο Ιερώνυμο είναι όμιστος στην άπέναντι στο γράμμα που το άποκαλύπτει το όδο οφόντου, όπως ο Άμλετ άπέπνυται στο φάσμα. Κατγγορει τον έαυτό του ότι καθύστερει και ότι προτιμάει τα όδρια από το αίμα. Έχει άκείεις άποκονίας. Η κατάστασή του άντανακάται πάνω σε άλλους πατεράδες, όπως και του Άμλετ έπάνω σε άλλους γιούς. Μετρίβει εναν πατέρα με πνεύμα που ήθε να τον τιμώρησει για την άπραξία του. Οργάνωνει καλά και άπεναντι του άθωα όσο φαίνεται. Άντι να καθύστερει την έγκλίση, όπως στον Άμλετ, άπό το έργο παροσοιάζει την έγκλίση, όστόσο το έγκλίση είναι παρόν με το κάθύστερει το έγκλίση, όπως στον Άμλετ, άπό το έργο παποσοιάζει την έγκλίση, όστόσο το έγκλίση είναι παρόν με το κάθύστερει τον Όρθαίο που ο Ιερώνυμο παροσοιάζει επί του πώματος (...). Σε ένα είρωικό προλόγιο του έργο, ο έκδοκιησης και το ήθια συμπεριλαμβάνονται όημοίως, όπως ο Άμλετ με τον Άμλετ. Όσο για τα ύπολπια, η Εξόκιηση έχει μία ήρωία Ααέρη, που έρωτεύεται κάποιον κόντρα στην έπιθυμία του πατέρα της και του άδελφου της και μία άλλη λυναικα, τη σύζυγο του Ιερώνυμο, που τρελαίνεται και άποκονει.

Lukas Erne, Beyond The Spanish Tragedy, A Study of Works of Thomas Kyd, The Revels Plays Companion Library, 2009
 Hamlet, ed. Harold Jenkins, Arden Shakespeare (London, 1982)

Μτφρ. Κ.Ε.

Μέχρι το 1773 κανένας εκδότης ή ιστορικός δεν είχε

Οι πρώτες εκδόσεις δεν έφθαν το όνομα του Kúvτ με το σωζόμενο αυτό έργο. Ο Kúvτ συνέθεσε το όνομα του Kúvτ με το σωζόμενο αυτό έργο. Ο πρώτος ό Thomas Heywood στο έργο του Apology for Actors (1612) συνδέει τον Kúvτ με την Έκδικηση (The Spanish Tragedy) και τον άκολουθεί ό Thomas Hawkins στο έργο του The Origin of the English Drama (Oxford 1773). Σήμερα δεν άμφισβητείται από κανέναν ότι ή Έκδικηση (The Spanish Tragedy) είναι έργο του Kúvτ.

Χρονολόγηση του έργου

Αυτό, όμως, που άποτελεί άμφισβητούμενο ζήτημα άξιουν, είναι ή ήμερομηνία συγγραφής της Έκδικησης (The Spanish Tragedy). Τοποθετείται μεταξύ του 1582 και του 1592. Θα πρέπει να γράφτηκε μετά το 1582, γιατί διακευάζει ύλικό από την Hekatompathia του Thomas Watson, που γράφτηκε από τη 23 ή χρονία. Το έργο σίγουρα είχε γαφρεί και πριν από τις 23 Φεβρουάριου του 1592, γιατί τότε παραστράφηκε από τον θίασο Lord Strange's Men για τον Henslowe. Ανάμεσα ο αυτά τα δύο χρονικά όρια άλλοι μετέριτες θεωρούν το 1587 πιθανότερο ή ήμερομηνία λόγω του ότι στο έργο δε γίνεται άναφορά ούτε καν υπόμνη, για την ήμερομηνία της Έκδικησης. Άλλα ότε 1588 στην Άγγλία. Άλλοι μετέριτες τοποθετούν τη συγγραφή του έργου τα τελευταία χρόνια κοντά στο 1592.

Ιστορικό πρόβατο

Τα χρόνια μεταξύ του 1580 και του 1590 ήταν γεμάτα άγωνα και έξαιτίας των πολλαών συνωμοσιών έναντιον της Ελισάβετ, που ύπληχαν ύποψες πώς ύποκινούνταν από την Ισπανία. Η πολεμική, έπιση, των Προτεστάντων «έδειχνε» την Ισπανία ως τόπο διαφοράς. Άλλα και μέσα στην Άβδη της Άγγλίας ύπληχαν φήμες ή έπιφοή που έβίχον μία άντι-Ισπανική πολιτική. Έτσι έξηλείται από μία άποψη και το γεγονός ότι το κοινό τα πρώτα χρόνια ύποδέχτηκε ή έθουσιαστικό την Έκδικηση (The Spanish Tragedy), άπου στο τέλος δείχνει την κατάρρευση ενός διεφθαρμένου έλθρου.

Από την άρχή του έργου κιόλας γίνεται λόγος για έναν νόμιμο που κατέληξε σε ήμερο της Προτογαλίας από τους Ισπανούς και ό όποιος περιγράφεται πολλές φορές μεσα στο έργο από διαφορετικά πρόσωπα και διαφορετικές όπτικές γωνίες. Ιστορικά ή Ισπανία νίκησε την Προτογαλία στην αήτα-τηρή μάχη της Alcázar το 1580. Η Προτογαλία κυβερνήθη-ε από άντιβασίλια μετά το 1582 και ή Terceira στις Άζόρες έπρεσε στα χέρια των Ισπανών το 1583. Το έργο έκινά ή έπι-ύπαινεσαι την Terceira. Ένα άλλο μεγάλο ιστορικό γεγονός στην ήμερο άντιβασίλια της Προτογαλίας και πιστεύεται ότι άντί της 1588. Ένα όρωμενο (masque) που ό Teróvυτο όργανώνει για να ψυχολογήσει τον Βασίλια της Ισπανίας και τον Προτογάλο Προβερύ άνταφέρεται σε πολλές στιγμές που ό Άγγλοι στρατιώτες έπαιξαν άποφασιστικό ρόλο στην ήμερο.

δική Ιστορία εκμιασιόντας και από τους δύο εβλεπείς θεατές την παραδοχή ότι οι Άγγλοι στρατιώτες κατέκτησαν και την Ισπανία και την Προτογαλία. Ώστόσο σήμερα οι μετέριτες καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι ό Kúvτ διάλεξε την Ισπανία, γιατί άπορεύοσε σύμφωνα με τους Άγγλους της εποχής, ένα μέρος όπου άνθούσαν ύπηρεσίες πολιτικές και ύστιακοί φόνοι και όχι έπειδή είχε πρόθεση να άνταφεί σε συκεκμημένα ιστορικά γεγονότα.

The Additions (Οι Προθήκες)

Ύπαρχουν πέντε προσθήκες στο έργο, που τυπώθηκαν για πρώτη φορά το 1602 και άπορεύουν συνολικά 320 στίχους. Από τις πέντε αυτές προσθήκες ή πρώτη, ή δεύτερη και ή τρίτη είναι σύντομες. Η τέταρτη είναι ή διάσημη σκηνή του ζυγράφου που άνταφύσει ή έντυπωσιακό τόπο το θέαμα της θάψης του Teróvυτο και δίνει μία άξιοσημείωτη εύκαιρία στον ήθοποιό να άποδώσει το θέαμα της ρέλας.

Ίσως το κείμενο του 1602 να ήην παραστράφηκε ποτέ. Εξάλλου όλο το έργο χωρίς τις προσθήκες είναι ήδη πολύ μεγάλης διάρκειας. Ίσως οι προσθήκες να ήπτηκαν για να έδωσαν την έντύπωση ότι ήμερο των Kúvτ που το 1602 συγγράφεις από των προσθήκων πιστεύεται ότι είναι ό Ben Jonson και ή από το πάλωθηκε από τον Henslowe, όπως φαίνεται και από τις άποδείξεις στο άρχείο του Henslowe .

K.T.

Πητές:

1) Th. Kyd, The Spanish Tragedy, ed. David Bevington, Revels Student Editions, 1996.
2) Th. Kyd, The Spanish Tragedy, ed. J. R. Mulryne, New Mermaids, 1989.
3) L. Erne, Beyond The Spanish Tragedy, A Study of the Works of Thomas Kyd, The Revels Plays Companion Library, 2009.

Και οι γιατι να θελεις Μεταμετρία
 Τι λόγους ειχωνε να βλαψουν τον Ορατιο;
 Ο γιος μου σφάχτηκε απ' τον Λοβεντζο και τον Πριγκιπα!
 Τι σπλαχνει αυτο το αρροσδοκιστο το βαβια;
 πρῶξε καλυτερα απ' οτι η Μεταμετρία;
 Ιερώνυμο, παρε εκδικιση για του Ορατιο το θνατο
 Γιατι αυτοι είναι του γιοι σου οι δοσφονοι.
 Να τον εκδικηθεις αυτον και τον Μπατατζα.
 Ο αδελφος μου η εκρυψε απο σενα.
 "Εβλεπει μελωνιοι σου γρῶμα με το αμμα μου.
 (Διαβαζει)

Τι εχουμε εδω; "Ενα γρῶμα, Αααα... μα πας;
 "Ενα γρῶμα για τον Ιερώνυμο.
 ("Ενα γρῶμα περτει)

καποιο μεσο που να μπορεσει να.....
 δειτε, ψαξτε, δειτε, ορειστε καποιοι ανθρωπο
 Ματια, ζωη, κοσμη, οδοιοι, κολαση, μερα και νυχτα
 και η' οθγει να ψαξω για το δοσφονο.
 αρχιζει να δεσποζει στα ονειρα μου
 Η συννεφια της μερας αντανωκαλα τη δουτυλια μου,
 και φοβεριζουν την καρδια μου με βιαες φλογισμενες σκεψεις;
 και οθγουν τα βηματα μου σε μονοπατια απάτητα
 Ορατων οι θαυτονεσ και βλατων απ' την κολαση
 και απο του ατυχοι γιοι μου τις παλτες
 με τρομερα οραματα εινωκα την οργισμενη μου ψυχη
 Η νυχτα, η βαμβρη συμπαραστατις στους βρηους μου
 αν φερεστε αδικια σ' αυτους που επτιστευονται τη δικαιοσυνη σας;
 πας να δυναδαοιτε δικαιοε τις προδεις σας;
 μενει κρυμμενος και περασει ανεκδικητος;
 ο δικος μου κι οχι μνο του γιοι μου.
 αν αυτος ο φονος ο αρροδοκιστος;
 αν αυτη η απανθρωπη και βαββαρη απροπειρα,
 Ο ιεροι οδοιοι, αν αυτη η ανιερη προδη,
 Ο Κοσμη, οχι κοσμη, αλλα απασια μαζα απο λαθη, φονος κι αδικιεσ
 Ο Ζωη, οχι ζωη, αλλα παρηθ βακατου που αναπνεει
 Ο Ματια, οχι ματια, αλλα βακαριω αντροβανια

(Μπαίνει ο Ιερώνυμο)

ΤΡΠΤΗ ΠΡΑΞΗ
Σκηνή 2η

(Βγαίνουν)

Και σενα, Αδεξάντρο, θα τητηνοει
 με δημόσια αναφορά της πιατης σου.
 Και τωρα θα σνοκεροτιε με το αυβουλιό μας
 και σενα, Αδεξάντρο, κῶνε μάε συντροφια.
 "Ενα, Αδεξάντρο, ο μεγας άρχοντας μας, ο βασιλιάς της Ισπανίας;
 Μη με ξεθεβεις, ειαρος; Πῶρε τον προδότη από δω.
 (Βγαίνει ο Βιλλυότρο δεμένος και φουρτουμένος)

Ιερώνυμο, παρε εκδικιση για του Ορατιο το θνατο
 Γιατι αυτοι είναι του γιοι σου οι δοσφονοι.
 Να τον εκδικηθεις αυτον και τον Μπατατζα.
 Ο αδελφος μου η εκρυψε απο σενα.
 "Εβλεπει μελωνιοι σου γρῶμα με το αμμα μου.
 (Διαβαζει)

Τι εχουμε εδω; "Ενα γρῶμα, Αααα... μα πας;
 "Ενα γρῶμα για τον Ιερώνυμο.
 ("Ενα γρῶμα περτει)

καποιο μεσο που να μπορεσει να.....
 δειτε, ψαξτε, δειτε, ορειστε καποιοι ανθρωπο
 Ματια, ζωη, κοσμη, οδοιοι, κολαση, μερα και νυχτα
 και η' οθγει να ψαξω για το δοσφονο.
 αρχιζει να δεσποζει στα ονειρα μου
 Η συννεφια της μερας αντανωκαλα τη δουτυλια μου,
 και φοβεριζουν την καρδια μου με βιαες φλογισμενες σκεψεις;
 και οθγουν τα βηματα μου σε μονοπατια απάτητα
 Ορατων οι θαυτονεσ και βλατων απ' την κολαση
 και απο του ατυχοι γιοι μου τις παλτες
 με τρομερα οραματα εινωκα την οργισμενη μου ψυχη
 Η νυχτα, η βαμβρη συμπαραστατις στους βρηους μου
 αν φερεστε αδικια σ' αυτους που επτιστευονται τη δικαιοσυνη σας;
 πας να δυναδαοιτε δικαιοε τις προδεις σας;
 μενει κρυμμενος και περασει ανεκδικητος;
 ο δικος μου κι οχι μνο του γιοι μου.
 αν αυτος ο φονος ο αρροδοκιστος;
 αν αυτη η απανθρωπη και βαββαρη απροπειρα,
 Ο ιεροι οδοιοι, αν αυτη η ανιερη προδη,
 Ο Κοσμη, οχι κοσμη, αλλα απασια μαζα απο λαθη, φονος κι αδικιεσ
 Ο Ζωη, οχι ζωη, αλλα παρηθ βακατου που αναπνεει
 Ο Ματια, οχι ματια, αλλα βακαριω αντροβανια

(Μπαίνει ο Ιερώνυμο)

ΤΡΠΤΗ ΠΡΑΞΗ
Σκηνή 2η

(Βγαίνουν)

Και σενα, Αδεξάντρο, θα τητηνοει
 με δημόσια αναφορά της πιατης σου.
 Και τωρα θα σνοκεροτιε με το αυβουλιό μας
 και σενα, Αδεξάντρο, κῶνε μάε συντροφια.
 "Ενα, Αδεξάντρο, ο μεγας άρχοντας μας, ο βασιλιάς της Ισπανίας;
 Μη με ξεθεβεις, ειαρος; Πῶρε τον προδότη από δω.
 (Βγαίνει ο Βιλλυότρο δεμένος και φουρτουμένος)

IEPQNVMO
Μα, κυρίε μου, είναι ένα μικροπραγματάκι.
Όμοιοτάω είναι λίγο ωρής, λίγο τριμπαλάς.
Μη σάς σκοτίζω.

ΑΟΡΕΝΤΟ
Μα πώς, Γεώργιο;

IEPQNVMO
Στ' αλήθεια κυρίε μου, είναι ένα τίποτα-
ό φόνος ενός γιου ή κατρί τέτοια.
Είναι ένα τίποτα άρχοντά μου.

ΑΟΡΕΝΤΟ
Ένταξει τότε, έχε γεια.

IEPQNVMO

Τόν πόνο μου καμιά καρδιά

(κατ' ιδίαν)

Τις σκέψεις μου καμιά γλώσσα δε μπορεί να φανερώσει.

(Βγαίνει)

ΑΟΡΕΝΤΟ

Ένα έδα, Πεντινγκάνο. Το είδες αυτό;

ΠΕΝΤΙΝΓΚΑΝΟ

Άρχοντά μου, το είδα και με βάζει σε ύποψίες.

ΑΟΡΕΝΤΟ

Αυτό το κάθαρμα ο Δερίπεριν, ο ύπηρέτης του Μπαλτάζαρ,
φοβάται ότι έχει φανερώσει πώς έγινε ο φόνος του Οράτιο.

ΠΕΝΤΙΝΓΚΑΝΟ

Άρχοντά μου, δεν θα μπορούσε, έγινε πρόσωπα ο φόνος.

ΑΟΡΕΝΤΟ

Και από εκείνη τη στιγμή έγω κι ο Δερίπεριν είμαστε ουνεχώς μαζί.

ΑΟΡΕΝΤΟ

Κόμια κι αν δεχτόμπε πώς δεν τον έχασε από τα μάτια σου,
ή φύση του είναι τέτοια, που από φόβο ή κοκκαλία μπορεί να μάς προδώσει.
Έργω τι πάστα είναι και μετανιώνω που τον χρησιμοποιήσα ο' αυτό το σχέδιο.

Αιστών, για ν' αποφύω τα χειρότερα
Και επειδή έργω τι ο' άρεσει
Ορίστε, Πεντινγκάνο, πάρε αυτά

(Του δίνει περισσότερα χρυσάφι)

Και άκουσε με - ίδου το σχέδιο:
Άρθρε πρέπει έσυ - και σε παρακαλώ μην τριμπαλάσεις -
να συναντήσεις τον Δερίπεριν στο Παρκο του Σάν Λουίτζι.
Έξερεις που είναι, έδα πώς άπ' το σπίτι.

Έχει πάρε τη θέση σου και ριζότου στο ψαχνό -
γιατί θα πρέπει να πεθάνει, αν θέλουμε έτιεις να ζήσουμε.

ΠΕΝΤΙΝΓΚΑΝΟ

Μα πώς θα 'χει βοήθει εκεί ο Δερίπεριν, άρχοντά μου;

ΑΟΡΕΝΤΟ

Θα τον ήνωσω να συναντήσει τον πρόξικτα κι έτιένα
έκει που πρέπει έσυ την πράξη αυτή να κάμεις.

ΠΕΝΤΙΝΓΚΑΝΟ

Θα γίνε, άρχοντά μου, θα γίνε
και πάλι να έτοιμαστά, γιά να τον συναντήσω έκει.

ΑΟΡΕΝΤΟ

Όταν τα πράγματα θ' αλλάξουν, όπως έλπίζω ότι θα γίνε,
έσυ θα πάρεεις αυτό που σου έζήτη γιά την πράξη σου. Το 'χω στο νού μου.

(Βγαίνει ο Πεντινγκάνο)

Άγορί!

(Μπαίνει ένας νεαρός ύπηρέτης)

ΑΓΟΡΗ

Κυρίε μου;

ΑΟΡΕΝΤΟ

Πήγαυε άμέσως στο Δερίπεριν
και πές του να συναντήσει άρθρε τον πρόξικτα κι έτιένα
στο παρκο του Σάν Λουίτζι, πώς από το σπίτι.

ΑΓΟΡΗ

Πήγαυα, άρχοντά μου.

ΑΟΡΕΝΤΟ

Και που 'σαι, φιαράκκο, πές του να είναι έκει στις άκτώ
-την τομήσει και δεν έρθει!

ΑΓΟΡΗ

Τρέχω, άρχοντά μου.

(Βγαίνει)

ΑΟΡΕΝΤΟ

Τώρα γιά να δώκακηρώσω τη συνωμοσία που σκάωσα,
θα στειλώ τη φουρούα με έντολή δέθεν του βασιλιά
να κυκλώσει το σπίτι όπου ο Πεντινγκάνο
άρθρε θα δολοφονήσει τον Δερίπεριν.

Έτσι πρέπει να κάνουμε γιά να έμποδίσουμε τις άναποδίες,
Έτσι πρέπει να δώσουμε γιά ν' αποφύουμε τις ύποψίες.

Και έτσι το ένα κάθαρμα βγάξει το άλλο από τη μέση.

Άντες οι ύπουλες έρωτήσεις του Γεώργιο

γιά την Μπελμπέσια με βάζουν σε ύποψίες.

Και αυτές οι ύποψίες που φέρνον νέες συμφορές;

Όσο γιά μένα, γωρίτω το κρυφό που κρύβω

και το γωρίζουμε κι αυτό, άλλα τους έχω κανονίσει.

Όπως αυτό γιά τα λεφτά ρισκάρων τις ψυχές τους.

Είμαι καλύτερα από το σπίτι και την περιουσία μου

Είμαι καλύτερα από το σπίτι και την περιουσία μου
πάρω με τη ζωή τους να ρισκάρουμε την τύχη μας.

Θα έπιαιστευτώ τον έαυτο μου, ο ίδνος φάος θα 'μαι έγω
Οι άχρηστοι πρέπει να λυγίσουν άπ' τον θανάτου το ζυγό.

(Βγαίνει)

Καλωσόριος Μεγατάζαρο.

ΔΟΥΚΑΣ ΤΗΣ ΚΑΣΤΙΛΗΣ

(Μπαίνει ο Δούκας της Καστίλης)

Μπαίνω τόν άρχοντα πατέρα μου.

Μά όχι τόσο γρήγορα, λιγότερη φωτιά κι όλα θά γίνουν.

ΜΠΕΛΙΜΠΕΡΙΑ

Οί νεές φλόγες θά περτε νά καίνε σάν ήλιος πρσινός.

ΜΠΑΒΤΑΖΑΡ

Που τόρα μάλιν άρχισε και δέν μπορεί άμυρότερη νά γίλει.

Η όψη μου, άρχοντά μου, ταυρίζεται στην άγίατη μου

ΜΠΕΛΙΜΠΕΡΙΑ

καθάρισε την με τον ήλιο τών άμυρών ματιών σου.

Διαζε αυτή τη ακυρωτή σου όψη.

Μία που οι ούρανοι σ' έταξαν δική μου.

Έλα κερμήματα της άστρης μου, άρχοντά μου, κερδίδας μου.

Έλα κερμήματα, χαρά μου.

ΜΠΑΒΤΑΖΑΡ

(Μπαίνουν ο Μεγατάζαρο και η Μελημπερία)

Σκηνή 14η

ΤΡΙΤΗ ΠΡΑΞΗ

(Βγαίνουν)

Έλα μέσα φίλε, πάμε στην Ίζαμπελλά.

Τόν ήλιο μόνο νάβω κι έγω για τόν δικό μου γιό.

Κι όσος αυτός ό πόνος είναι για τόν γιό σου.

Μέλις βήματα, που έφθονο κέρβονται απ' τούς άναστεναγμένους

τό μετρωπό σου ζουμμένο και με τά χείλη μουδουρούδες

Τά μάτια σου είναι κολλημένα απ' τά δάκρυα, τά μάγουλά σου ώχα.

Μέσα στό πρόσωπό σου μπόρω νά δω τίς άστρες μου.

Είσαι τό ζωντανό είδαλο τού πόνου μου.

Ναι, τώρα σ' αναγνωρίζω, τόρα όντας τόν γιό σου.

ΙΕΡΩΝΥΜΟ

Ζητά δικαιοσύνη για τόν δολοφονημένο γιό μου.

Ένας άνθρωπος βήματός είναι κι όχι φάντασμα.

ΜΠΑΖΟΥΑΤΟ

Και δέν έκδικείται τόν θάνατο τού Όρτάιο.

Νά βασανίσουν τόν Ιερώνυμο που στάθηκε άμελής

μπροστά στόν άγριο Μίνωα και τόν δικαιο Παδάμανθου

νά με καλέσει νά παρουσιαστώ

σταμένο απ' τόν άδειο βασιλείο της μαύρης νύχτας.

Τί, δέν είναι γιός μου; Τότε είναι πνύια έκδικητική

ΙΕΡΩΝΥΜΟ

Καλέ μου άφελτη, δέν είναι έγω ό νερός σου γιός.

ΜΠΑΖΟΥΑΤΟ

Άσπαστη μορφή, έτσι μετρησόμενους βροίον άγλατάς.

Όρτάιο, άχληνο, είναι πιο γέρος απ' τόν πατέρα σου.

Η Περσεφώνη δέ άυπνήκε τά νάτα σου.

Γνωκό μου άγριό πώς άλλοιές κι έγινες μαύρη σκιά θανάτου.

Ιερώνυμο, άκούω πώς είναι θυμωμένος με τόν γιό μου, γιατί δέν είχε πρόσβαση στό βασιλιά

ΔΟΥΚΑΣ ΤΗΣ ΚΑΣΤΙΛΗΣ

(κατ' ιδίαν) Μακάρι νά τόν είχε κάλει.

ΑΟΠΕΝΤΖΟ

Σε μένα κύριέ μου; Νούζα πώς τόν είχε κάλει.

ΙΕΡΩΝΥΜΟ

Ιερώνυμο, ό πατέρας μου έπιθυμεί νά σου μιλήσει.

ΑΟΠΕΝΤΖΟ

Όχι, μέντε Ιερώνυμο, πηλαίει φωνάζε τόν γιό μου.

ΔΟΥΚΑΣ ΤΗΣ ΚΑΣΤΙΛΗΣ

Τότε νά πηλαίω, σάς ευχαριστώ γι' αυτό. (Έξινει νά φύγει)

Τί, Τόσο άντροπος;

ΙΕΡΩΝΥΜΟ

Είναι ό έτής;

Ιερώνυμο, ό λόγος που έστειλα νά σε φωνάξουν

ΔΟΥΚΑΣ ΤΗΣ ΚΑΣΤΙΛΗΣ

Άρχοντές μου, σάς ευχαριστώ για τόν Όρτάιο.

ΙΕΡΩΝΥΜΟ

Καλωσήβες Ιερώνυμο

ΜΠΑΒΤΑΖΑΡ

Καλωσήβες Ιερώνυμο

ΑΟΠΕΝΤΖΟ

Καλωσήβες Ιερώνυμο

ΔΟΥΚΑΣ ΤΗΣ ΚΑΣΤΙΛΗΣ

Εγώ νά έκδικηθώ; Όχι, δέν είναι τέτοιος άνθρωπος.

Ρocas palabras-Άγία λόγια, ήσυχος σάν άρνι.

Μάιστα, τί νά κόμπα νά χουβε ηγγαυεσει.

ΙΕΡΩΝΥΜΟ

Έκει.

ΤΙΠΠΕΤΗΣ

Και που είναι ο Δούκας;

ΙΕΡΩΝΥΜΟ

(Μπαίνει ο Ιερώνυμο κι ένας ύπηρέτης)

Και θά θεά νά πω μαζί τού δυο λόγια.

Μεγατάζαρο, έρχεται ο Ιερώνυμο

Εξάλλου εύλογήθηκε με εύχέστερη άγίατη.

Τό έξαμα και τόν αυγώδηρα αυτό.

Τώρα δέν είναι όπας όταν ζώσε ο Άντεα.

Ηρόμπε, δέν είναι θυμωμένος.

Γιατί έρχεται έτσι βήματός να μάς χαρεστήσει;

Καλωσήβες Μελημπερία, μά τί συμβαίνει, κόρη που

ζωντανή άποδέξη της είδησης της Καστίλης;

Καλωσόριος γενναίε πρίγκιπα.

Και τώρα θα παίζει από Πήληκες και Αβλακός
που ξέρον να μιλήσουν όπως πρέπει.
Άρκει να μάθουμε την ύπθεση, κι ύστερα θα αυτοσυζεδάσουμε
πως συνήθιστα στη χώρα μας

ΜΠΑΤΖΑΡ

ΕΡΩΤΗΜΟ
Θα σάς την πω αμέσως
στα Χρονικά της Ιστορίας
Εραστος Ιππότης Ρόδου:

Αβτός άρραβωιάστρηκε και ύστερα πανρευώρηκε
μέ μια Ιταλίδα άρχόντισσα, την Περνίνα
που ή όμορφα της γοήτρεβε όλους όσο την κοιτούσαν.
Ιδώς δε τον Δολιχάν, που ήταν φίλος του Ιππότη.
Ο Δολιχάν πιάσευε να κερδίσει
την άγία της Περνίνα και δέν μπορούσε να τά καταφέρει.
Τότε φανερώσε τά αισθητήριά του σ' ένα φίλο.
Ένας άρτ' τους πασάδες του, τον νιο άγαπητό σ' αυτόν.
Έκείνος σ' πασάδες έκαίπαροσε την Περνίνα γιά πολύ καιρό
ώπου κατάλαβε ότι σ' αυτός τόπος γιά να την κερδίσει ο Δολιχάν
ήτανε να πεθάνει ο άνδρας της, σ' Εραστος.

ΕΡΩΤΗΜΟ

Μια πές μας, Γερώνιο, τι άπέγνε σ' πασάδες;
ΕΡΩΤΗΜΟ

Αβτός γεμάτος τήπερς γιά τις κακές του πράξεις,
έπρεξε και κρημάστηκε στην κορυφή ενός βουνού.

ΜΠΑΤΖΑΡ

Όπως ποιος άπο μάς θα παίζει αυτό τό πόλο;
Ερω, άρχοντές μου, δε χωρεί άμφοβόλια,
έγω θα είμαι ο δοκός, θα ήαι πολύ καλός.
Τόν έχω ήδη χτίσει τό πόλο.

ΕΡΩΤΗΜΟ

Κι έγω ποιος θα ήαι;
ΕΡΩΤΗΜΟ

Ο μεγάλος Δολιχάν, ο Τούρκος Άυτοκράτορας
Κι έγω;
ΕΡΩΤΗΜΟ

ΑΟΡΝΤΖΟ

Ο Έρατος, ο Ιππότης της Ρόδου
Κι έγω;
ΕΡΩΤΗΜΟ

ΜΠΕΛΙΜΠΕΡΙΑ

Κι έγω;

ΕΡΩΤΗΜΟ

Η Περνίνα, τίμα κι άποφασιστική.

Νά, κίρσι μού, έδω είναι ή περιλήψη γραμμένη
ώστε σ' καθένας σάς τό πόλο του να μέληθερ
και να τον παίζει όπως πρέπει.
Πρέπει να φέρετε ένα τουρκικό φέρι,
μαύρο μουστάκι και γατζάρα.

(Δίγει ένα γαρτί στο Μπατζίζαρ)
Εσθί ευν σταυρό τών Ιπποτών της Ρόδου
(Δίγει άλλο ένα στίχ Αορντζό)
Κι εσθ, Κίρσι, θα πρέπει να υτιβήζ.....

Όπως ή Φοβή, ή Φάωρα ή ή Άρτεμης -
(Δίγει στη Μπαλμπερία άλλο ένα)
Ότι κατά την κρίση σου καλύτερα ταρπιάζει.
Κι όσο γιά μένα, άρχοντές μου, θα υτιβή πασάδες
και με τά άύτρα που μου έστειλε ο Άντιβασιλιάς
θα έστρίλω και θα παρουσιάσω αυτήν την τραγωδία με τέτοιο τόπο.

ΜΠΑΤΖΑΡ

Γερώνιο, νομίζω θα 'ταν καλύτερη μία κωμωδία.

ΕΡΩΤΗΜΟ

Μία κωμωδία, Ντονη! Οι κωμωδίες είναι γιά κοινά μυαλά.
Άλλά γιά βασανιάδες Tragedia cothumata,
τραγωδία με κωθόρους, γραμμένη μελαγχροπώς,
Η Τραγωδία, μόνο αυτό τό είδος άποίζει σ' βασιλείς
γιατί έχει νόσια κι όχι χυδαίωτρες.
Άρχοντές μου, όλα αυτά πρέπει να παχίζον σωστά,
όπως ταρπιάζει σ' ό έξοκάντρωμα της πρώτης νύχτας γάμου.
Οι Ιταλοί τραγωδοί ήτανε τόσο ίκατοι
που με μέλητη μίας ώρας θα έπαιζαν όποιαδήποτε σκηνή.

ΑΟΡΝΤΖΟ

Έτσι είναι, τό ίδιο κάνουν
σ' το Παρίσι οι Τάλλοι τραγωδοί.

ΕΡΩΤΗΜΟ

Σ' το Παρίσι, μά την άλήθεια, καλά νές;
Ένα μόνο πράγμα άπομείνει να κάνουμε:

ΜΠΑΤΖΑΡ

Τι είναι αυτό Γερώνιο; Δέν πρέπει να ξεχάσουμε τίποτα.

ΕΡΩΤΗΜΟ

Ο καθένας μας πρέπει να παίζει τό πόλο του
σ' ζένη γλώσσα, ώστε να υπάκουε μεγαλύτερη ποιότητα.
Έσείς, Κίρσι μου σ' άρτινικά, έγω σ' άρτινικά
έσθ σ' άρτινικά κι άπειρή γλώσσα
πώς ή Μπαλμπερία ξέρει Τάλλια
σ' Τάλλια άριστοκρατικά θα να όνας της σι φράσεις.

ΜΠΕΛΙΜΠΕΡΙΑ

Θέλετε να με δοκιμάσετε, Γερώνιο.

ΜΠΑΤΖΑΡ

Μά αυτό θα να σέξο κομπούζιο.
Κανείς δε θα μάς καταλάβει.

ΕΡΩΤΗΜΟ

Έτσι πρέπει να γίνει, γιατί σ' ό τόπος
θα φανεί ή βασιική ιδέα και θα να μεγάλη έστρυχία.

Και οι περαστικοί θα στέκονται μακριά και θα λένε:
 Το χόλια θα γελισει έρπετα
 Θα κάψει τα φυτό και τα νερά θα βεντάκια.
 Ένας θανατηφόρος άνεμος απ' την άνατολη
 σκέφτεται να τον ξαναφουτέψει.
 άγνη ή γη, καταρραμαμένους όποιος
 Να και για πάντα άκαρπος αυτός ο κήπος.
 καταρραμαμένη συνωμοσία για τη δύστυχία μου.
 όχι, ούτε ένα χόρτο σ' αυτόν τον κήπο της συνωμοσίας.
 ούτε ένα κλαδάκι, ένα άνθος ή ένα φύλλο.
 Δε θ' αφήσω ούτε μια γιζα, μίσχο ή δέντρο,
 κάτω να πέσουν. Ίζημπελά, σκίο' τα
 έστου του του μοχαίου πύκου.
 Να πέσουν κάτω αυτά τα μισρά κάλια

(Κόβει το δέντρο)

Όπου μ' αυτόν τον τρόπο έφραξαν τον λατρευτό μου γιό.
 έλω ή ίδια θα εκδικηθώ αυτό το μέρος
 ώστε να άποδώσει δικαιοσύνη ή έστω να μάς συμπονεσει.
 Άφου ό βασιλιάς δε νιώθει ούτε ευδέβεια ούτε όικτο
 Μή μου άες τίποτα άλλο. Ώ τέρατα άθροωποκτόνα!

IZAMPANA

(Μπαίνει ή Ίζημπελά μ' ένα μαχαίρι)

TETAPTH PPAEH
Σκηνή 2η

(Βγαίνει)

Έτσι, τώρα θα δώ τον Πύργο της Βαβέλ
 IEPANTMO
 να καταρθεί μέσα στη σύγχυση.
 Κι αν στον κόμπο δέν άρθεσει αυτή ή τραυδία
 σκληρή είναι ή μοίρα του Ιερώνυμο.

(Βγαίνουν όλοι, εκτός απ' τον Ιερώνυμο)

NOBENTZO
Στο έρπυμια

Θα πάρεis μέρος;
 IEPANTMO
 Ένδξει, Ιερώνυμο, τα λείε στην παράσταση.
 MIAVTAZAP

NOBENTZO (συν Μπατάζαφ)

Πώς σου φαίνεται αυτό;
 MIAVTAZAP (συν Νοβέρτζο)

γιατί ή πνήξη δέν ευχαριστεί κανένα.
 Κι όσα αυτά θα γίνουε σε μία μόνο πράξη
 σάς διαβεβαιώω πως τα πάντα θα άποκαλύψω.
 που θα 'χω εκεί πίσω απ' την κουρτίνα.
 και μ' ένα πορτάξνο και θαμπαστό θέμα.
 Κι έλω ό ίδιος στο φινάλε θα πα όλο λόγια

Σκέψου καλά, Ιερώνυμο.
 γιάψε το μυαλό σου, θυμήσου όαες τις συμφορές

(Βγαίνει ό Μπατάζαφ)

IEPANTMO
 Βάλ' την, νεροτή! Γιατί καθυστέρεις;

MIAVTAZAP
 Τη μισή, ή υπόλοιπη είναι στο χέρι μου.

Μπαβό Μπατάζαφ, έβλεες τη γευνίδα σου;

(Μπαίνει ό Μπατάζαφ με μία καρφέλα)

IEPANTMO
 Είμαι έτοιμος Μπατάζαφ:
 Φέρε μία καρφέλα κι ένα μαξιλάρι για το Βασίλια.

(Βγαίνει ό Δούκας της Καστίλης)

IEPANTMO
Τίποτα.

Τι είναι;

ΔΟΥΚΑΣ ΤΗΣ ΚΑΣΤΙΛΗΣ

Και κάτι άκόμα, καλέ μου Άρχοντα.
 IEPANTMO

ΔΟΥΚΑΣ ΤΗΣ ΚΑΣΤΙΛΗΣ

IEPANTMO
 Ά, Κύριέ μου, είναι καθήκον του συγγραφέα
 να φροντίσει ώστε να πάλε όλα καλά.
 Όμως, καλέ μου Άρχοντα, παρακαλώ μία χάρη,
 να δώστε αυτό στο Βασίλια.
 Είναι ή περιλήψη του έργου μας.

ΔΟΥΚΑΣ ΤΗΣ ΚΑΣΤΙΛΗΣ
 Αιτών, Ιερώνυμο, που είναι οι συνάδεφοί σου
 γιατί το κάνας μόνος σου αυτό;

(Μπαίνει ό Ιερώνυμο, κερφώνει την κουρτίνα-Μπαίνει ό Δούκας της Καστίλης)

TETAPTH PPAEH
Σκηνή 3η

«Έκει σκοτώσανε το γιό της Ίζημπελά».
 Να, έδώ τον έλασα κι έδώ τον άγκυλιάζω.
 Δες πως το φάντασμα του όλο πάλιές εκλιπάρει
 για εκδίκηση εκείνη που θα έπρεπε το θάνατό του να εκδικηθεί.
 Ιερώνυμο, βιάσου να δεις το γιό σου.
 βιάσου Ιερώνυμο, να δικαιολογηθείς
 που άμείλεις το κυνήγι των δολοφόνων του.
 Κανείς δέν κανει τίποτα εκτός από έμένα.
 Με το μαχαίρι αυτό το στήθος μου θα σκίσω
 (μαχαίρωέται)
 το άτυχο στήθος που τον Οράτιο βύζαξε.